

Pugen els conflictes pel tractament mèdic a menors de pares separats

La falta de regulació obliga els facultatius a crear guies pròpies d'actuació

WESTEND62 / GETTY

Un jutjat de Vigo va autoritzar un pare a vacunar els seus fills malgrat l'oposició de la mare

JUAN MANUEL GARCÍA
Barcelona

Els conflictes que es produeixen en l'àmbit de la sanitat pels desacords entre pares separats sobre els tractaments mèdics prescrits als seus fills són un dels principals motius de queixa per part dels facultatius davant els col·legis professionals. Així ho denunciaven diverses entitats col·legials i ho confirma Juan José Rodríguez Sendin, president de la Comissió Deontològica de l'Organització Mèdica Col·legial (OMC), l'organisme que representa tots els col·legis oficials de metges a escala estatal.

El debat en la comunitat mèdica hi és des de fa temps, però s'ha revifat aquest estiu arran d'un cas a Vigo que va acabar als jutjats. La secció sisena de l'Audiència Provincial de Pontevedra va dictar una interlocutòria el 22 de juliol que autoritzava un pare a vacunar els seus dos fills menors davant l'actitud contrària de la mare, que al·legava que la vacunació és voluntària a Espanya i ella hi

estava en contra. El magistrat va dir a la seva sentència que la majoria dels estudis científics sobre la matèria porten a la conclusió que "els beneficis de les vacunes són innegables tant a escala individual com poblacional" i raonava que, davant els criteris enfrontats dels dos progenitors, havia de determinar l'"interès superior del fill". I precisament pensant en el menor va autoritzar el pare a vacunar-los.

Però el tema de les vacunes és només un dels diversos motius de controvèrsia entre els cònjuges separats que acaben esquitxant els metges: "Sovint passa que persones implicades en processos judicials de separació o divorci s'intentin aprofitar del procés assistencial per al seu propi benefici, que no sempre coincideix amb l'interès del menor", expliquen fonts del Col·legi de Metges de Barcelona, on es treballa sobre la resolució d'aquests conflictes en sessions de formació interna a professionals.

Els més afectats són els pediatres i els metges de família, però

també els professionals dels serveis de psiquiatria infantil i psicologia pediàtrica. No debades, una de les casuístiques més comunes és la de progenitors que exigeixen certificats mèdics sobre la salut mental del menor que els resultin útils per als seus interessos en processos de guarda i custòdia dels nens.

En aquestes situacions, els professionals mèdics sovint han d'exercir de mediadors entre les dues parts i decidir sobre la base del bé superior del menor, fet que de vegades deriva en episodis d'estress i fins i tot en amenaces o denúncies: "És un problema jurídic", opina el metge de família Rodríguez Sendin. "Però les qüestions de pàtria potestat compartida són molt difícils de regular, més enllà de casos clars com el de les vacunacions, sobre el qual sí que es podria establir l'obligatorietat".

José Gabriel Ortolá, membre de la Junta Directiva de l'Associació Espanyola d'Advocats de Família (Aeafa), explica la problemàtica legal: "Quan els progeni-

Decàleg de recomanacions de l'Icomem

- 1 El metge s'ha de centrar en l'interès dels nens.
- 2 El metge ha de ser neutral i no fer judicis personals de cap mena.
- 3 Els pares amb pàtria potestat tenen dret a la informació sobre l'estat de salut dels seus fills.
- 4 Si el conflicte entre els dos progenitors és conegut, tot allò que no siguin revisions pediàtriques normals, tractaments habituals o situació d'urgència, requereix el consentiment de tots dos.
- 5 En cas que se sospiti gravetat en qualsevol procés mèdic el professional derivarà el menor a urgències o a l'especialista.
- 6 Si hi ha desacord entre els pares, s'intentarà arribar a una decisió acceptada per tots dos. Si això no és possible, es plantejarà la mediació professional i si aquesta no és acceptada, els pares recorreran a la via judicial.
- 7 La història clínica és un document sobre el procés de salut i malaltia del pacient. No s'hi ha d'incorporar res que no hi tingui relació.
- 8 Els comentaris subjectius escrits en la història tindran caràcter confidencial i no es podran imprimir.
- 9 Normés s'han de fer informes de salut per als titulars del dret a la informació clínica (pacients, progenitors o representants legals). I són ells els que defineixen l'ús que han de donar a aquests documents.
- 10 Els nens hi han de poder dir la seva sempre que sigui possible i el seu interès s'ha de prioritzar.

tors trenquen la seva convivència i tots dos conserven la pàtria potestat dels fills (que és diferent de la custòdia, i que només es retira als progenitors en casos excepcionals), tota decisió relativa a qüestions essencials del desenvolupament del menor -de l'àmbit sanitari, educatiu, emocional o fins i tot confessional- han de ser autoritzades conjuntament".

El buit legal s'arrossega des de fa unes quantes dècades, quan les separacions no eren tan habituals a Espanya: "Abans es tenia la percepció que qui tenia la guarda decidia si sotmetia el seu fill a una intervenció o a quina escola el matriculava. I l'administració sovint l'acceptava sense saber si l'altre cònjuge n'havia estat informat o si hi consentia", continua l'advocat.

Avui dia, tanmateix, s'han regulat alguns àmbits, però no el sanitari. Per exemple, a moltes comunitats no es pot canviar de centre escolar un menor sense el consentiment específic dels dos cònjuges, de manera que un progenitor no pot decidir sobre

CONDUCTES IRRESPONSABLES
Els progenitors utilitzen el sistema de salut en benefici propi en processos de custòdia

ESTRÉS ADDICIONAL
Pediatres i metges de família han d'exercir de mediadors entre parelles enfrontades

aquesta qüestió sense consensuar-la amb l'altre; tot i això, la llei no fa obligatori que un nen compleixi el calendari de vacunació o sigui sotmès a un tractament psicològic, fet que dona lloc a discrepàncies que sovint es resolen als jutjats, ja molt saturats.

Atesa la falta de regulació i de mecanismes de mediació, algunes entitats col·legials ja han començat a intervenir. És el cas del Col·legi de Metges de Madrid (Icomem): la seva comissió deontològica ha publicat aquesta setmana un decàleg de recomanacions que servirà com a guia de conducta per als facultatius que es vegin implicats en enfrontaments entre cònjuges.

Per aquesta comissió és fonamental que els pares entenguin que els fills tenen dret a tenir uns pares madurs, que resolguin els seus conflictes com a adults responsables i que sempre prioritzin els interessos dels menors. ●